NAM THỨ MƯỜI BẢY — SỐ THỨ 2147 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ SÁU 16 MAI 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Tarifs des abonnements et insertions

Un an 6$00 — Six mois 3$00 — Trois mois 1$50 — Un mois 0$50

Tarifs des lettres destinées à la rédaction, devront être adressées au directeur, 63 63 Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAN-KHÔI
Administrateur gérant : NGUYỄN-TRẦN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Tarif des insertions à raison de 0$ 0065 le centimètre de hauteur, sur 0m 065 de large

Une seule insertion . . . 0$ 20 la ligne
Par contrat annuel
Par quinzaine, et plus
Réclames dans la 3e page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales . 1$ 50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants

Cái tinh-thần thiếu-niên

Tinh thần của bọn thiếu-niên là gì ? — Thời-kỳ qui hồ nhất ở trong đời là thời-kỳ thiếu-niên ; hạng người qui trọng nhất và đáng trông-cậy nhất ở trong xã-hội, là bọn thiếu-niên. Vì cái gì mà bọn thiếu-niên được người ta qui-trọng như thế ? là vì bọn ấy có cái tinh-thần đặc-biệt người khác không có ; cái tinh-thần đặc-biệt ấy gồm những cái ưu-điểm như sau này :

1) *Thân-thể.* — Người ta đương buổi thiếu-niên từ 15 tuổi đến 25 tuổi, thân-thể rất là khoái hoạt, tứ chi và lạng-phủ đều sung túc và sinh động khác người ta. Vì trong mình khí lực sung-túc, cho nên thích chơi đùa nhảy múa nhúc nhắc vận-động ; đi ra ngoài thì bước dài mình thẳng, trông rộng nhìn ngang, có khi khái cao vượt một đời ; khi nói chuyện thì nghị luận cao xa, chí giới vạch đất, hình như không có ai ngồi bên cạnh mình ; khi làm việc thì hăng-hái đua tranh, chỉ sợ người khác làm mất : đó đều là thân thể hoạt-động của thời-đại thiếu-niên.

2) *Tâm lính.* — Đương thời-kỳ thiếu-niên, thì tư-tưởng, cảm-giác, dục-vọng và cảm-tình biến-hóa rất là mạnh. Trẻ con thì tư-tưởng phần nhiều hay hão-huyền, thiếu-niên thì đã hơi biết suy xét mà không đến nỗi hão-huyền như trẻ con nữa. Sự cảm-giác của bọn thiếu niên, thì lại linh mẫn lạ thường, thì-dụ như mùa hạ nghe tiếng dế kêu, thì lập tức trèo lên cây, bắt được con dế đem về bỏ vào lồng. Trẻ con cũng hay ưa mới thích lạ, nhưng đến cái lòng ưa mới thích lạ của thiếu-niên thì lại có ý-thức hơn, thấy một vật gì mới lạ, nghe một việc gì mới lạ, cũng cứ muốn hỏi thêm mãi, có lúc lại muốn tự mình thí-nghiệm lấy xem. Còn dục-vọng và cảm-tình, thì không cần phải bàn nữa. Nhưng công việc của bọn thiếu-niên làm, mười việc thì đến bảy, tám việc, vì cảm-tình xung động ; vì cảm-tình xung-động hăng-tiết lên mà làm, không nghĩ gì đến lợi hại hơn thua, cho nên thiếu-niên làm việc, thất bại nhiều mà thành tựu cũng nhiều. Gặp những việc khó khăn nguy-hiểm, tất nhờ có cái khí mạnh khác thường thì mới làm nổi, mà cái khí mạnh ấy, thì chỉ bọn thiếu-niên có mà thôi. Ấy thiếu-niên qui là qui về hai cái tinh-thần đặc-biệt đó, nay thử xét đến bọn thiếu-niên ta thì ta lại nhận ra có những cái khuyết-điểm này :

1) *Không thích vận-động.* — Khỏe mạnh là một việc cần nhất của người ta, trường học ở các nước bên Âu, Mỹ đều chú-trọng về việc ấy ; mấy năm nay, các học-đường ở nước ta, cũng hết sức đề-xướng việc thể-dục để gây nên sức mạnh cho bọn thiếu niên ; nhưng xét ra thì bọn học-sinh ít người hoan nghênh sự thể dục và giỏi về các cách vận-động. Không nói những sự đá ban và chạy thi là việc phải dụng lực nhiều, hãy nói những cách thể-thao rất là giản dị kh nh khoái (như cách uốn chân uốn tay vân vân) mà cũng có nhiều người không thích. Suy tâm-lý những người ấy, người thì lấy làm chạy đi chạy lại, có lên nhảy xuống ở trong diễn-trường là phí mất thì giờ qui báu để làm việc khác, người thì cho những cách vận-động ấy là nguy hiểm, sợ hại đến thân thể chăng ; lại có người cho việc ấy là sinh sự phiền nhiễu vì vận động xong rồi, tất có mồ hôi và bụi bặm, lại phải tắm rửa lôi thôi.

Ấy vì không lấy việc thể-dục làm quan-trọng, cho nên huyết mạch không được lưu thông, cân cốt không được cường tráng, mà hay sinh ra yếu đau, như những bệnh ghẻ lở, đau gân, đau xương, đau phổi, đau ngực, thường nhiều người mắc phải, có người vì thế phải nghỉ học hay là thôi học. Bọn thiếu-niên đương lúc tuổi giàn sức mạnh mà có những điều như thế, chẳng là điều rất không may ư ?

Ôi ! thích vận động vốn là một cái tính riêng của bọn thiếu-niên, mà không thích vận-động thì tự mình đã làm mất cái tinh-thần ấy đi rồi vậy.

2) *Không biết đoàn kết.* Đoàn kết đây không phải là nói liên-kết và đoàn hợp thành quần thành đảng đâu, việc ấy chưa phải là việc bọn thiếu-niên học-sinh cần biết : đoàn kết đây là tu-luyện lấy cái công-dức đối với xã-hội nhân-quần. Luân-lý của ta xưa kia, dạy về tư-dức thật cũng đã là hoàn-bị, còn đến công-dức thì thật là khiếm-khuyết. Người ta sinh trưởng ở trong cái quyền-sáo hẹp-hòi, thân ai người nấy, mới gây nên một cái căn-tính rất dê-hiệt, chỉ biết có mình, mà không nghĩ đến ai cả, tiểu-nhân thì làm những việc ích kỷ hại nhân, quân tử thì giữ cái câu sạch mình tự thủ, gây nên cái vạ nước hèn dân yếu như bây giờ cũng vì cái tập-quán xấu ấy.

Mấy năm nay các nhà thức-giả hết sức đề xướng cái chủ-nghĩa ái quốc hợp quần, mà xem bọn thiếu-niên ta đối với chữ « quốc » chữ « quần » cũng còn lạnh nhạt lắm.

Có người nói học-sinh tuổi còn trẻ, dạ còn non, cần gì đã vội dạy việc giao kết và việc tụ hội ; sợ gây nên cái thói phù-hội ; phiền mà hại đến đường học-vấn ; phải những việc giao kết bậy, tụ hội phiếm thì thật không nên, nhưng tụ hội chính-đáng để nuôi cái mối công dức công tâm thì chính đương tuổi thiếu-niên càng phải cần lắm, đến việc kết giao bằng hữu, lại là một việc rất ích-lợi cho bọn thiếu-niên, vì người ta nên theo lời của một bậc hiền-triết đời xưa đã nói : « Dĩ hữu phụ nhân », nghĩa là kết bạn hiền để giúp thêm đức-hạnh cho mình.

Ôi ! công dức cũng là một cái yếu-cụ làm người, tuổi thiếu-niên đương là cái tuổi hăng hái ham công thích việc mà đối với sự-nghiệp công-cộng đã ra ý chán-nản rồi, thì lại mất cái tính tốt ấy nữa.

Cái tinh-thần đặc biệt của bọn thiếu-niên ta truỵ liệt như thế, bây giờ muốn khôi-phục cái tinh-thần ấy lại, thì một là phải biết trọng sự thể-dục, nuôi khí-lực cho khỏe, để cho tinh-thần hoạt-bát luôn luôn ; hai là phải nuôi lấy công-dức, để tập cho biết cái trách-nhiệm người ta đối với xã-hội. Đó là việc cần nhất cho bọn thiếu niên học-sinh bây giờ.

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

Paris, ngày 14 và 15 Mai 1924

Một việc tưởng thưởng đích đáng

Quan thượng-thư bộ chiến-tranh Maginot bèn trung ủy Pelletier d'Oisy vào bảng thăng chức đại-úy, và viên đội Besson vào bảng thưởng để ngỏ hàng hậc-đảm bội tinh.

Cuộc bay vòng thế-giới của nước Anh

Tin Allahabad — Phi-thuyền Mac Laren đã tới nơi.

Tôn-dật-Tiên

Tin Hongkong — Có tin đích xác rằng Tôn-dật Tiên tạ-thế.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 15 và 16 Mai 1924

Nước Anh với nước Pháp

Theo như tin ở nước Anh, nghe đâu M. Macdonald có mời quan thủ-tướng nước Pháp về tòa nội-các sẽ họp sau ngày 1er juin, đến Londres để hội-nghị về cái hiện-tình quốc-tế. Nếu quan thủ tướng nước Pháp bận việc không đến Londres được, thì quan Macdonald sẽ thân-hành đến Paris.

Việc chánh-trị nước Đức

Các chánh-đảng tan trợ cho tòa nội-các Stresemann sẽ kết liên với nhau để một cương các chánh-đảng ấy giúp đỡ cho, một đảng tại đảng xã-hội đứng trung-lập, tòa nội-các có thể lưu lại cầm quyền-chính được.

Đảng quốc gia muốn chiếm lấy quyền chính-biến kết liên với các chánh đảng về bên hữu dực. Đảng ấy giành lấp mấy cuộc biểu tình. Cuộc thứ nhất đặt ở Breslau. Chánh đảng ấy sẽ hỏi ý-kiến cựu đông-cung về việc ấy. Họ muốn dùng hết các cách mà phản-đối cái chánh sách ôn-hòa.

Nước Đức với nước Nga

Chánh-phủ Đức bàn với chánh-phủ Xô-viết đặt một hội-đồng Đức Nga để xử đoán về cái tranh-đoan của hai nước. Chánh-phủ Đức nhất định không công-nhận cho các phái-bộ thương-mại nước Nga được hưởng quyền lĩnh sự tài-phán.

Một nhà băng Tây-ban-nha bị cướp

Có tám đứa đến cướp một nhà ngân-hàng. Chúng cướp mất nhiều tiền và giết mất hai đứa bé con.

Cái án phản quốc ở Bavière

Bảy người đồng dảng với Hittler phải án ba tháng giam một nơi thành kín.

Thợ mỏ ở nước Đức

Bọn thợ mỏ ở hạt sông Rhur đã điều đình xong với các chủ mỏ.

Việc chính-trị ở nước Pháp

Cái vấn-đề quan-hệ nhất trong việc chính-trị ngày nay, là muốn biết rõ đảng Xã-hội có ưng dự tòa nội-các mới hay không, hay là chỉ tán-trợ cho tòa nội-các mới mà thôi. M. Paul Boncour thì ưng việc dự tòa nội-các mới. M. Blum thì không ưng.

Báo Daily Chronicle bình-phẩm về cuộc bầu cử ở nước Pháp có nói : Ta chớ lo rằng cái chính-sách của quan Poincaré bị xa bỏ, hoặc nước Pháp rút quân ở hạt sông Rhur về đâu. M. Herriot biết rõ nước Đức và ở nước Đức có nhiều cảnh đáng muốn đem Ludendorff lên cầm quyền chính. Ông cũng biết nước Anh, và ông cũng muốn duy-trì cái cuộc Anh Pháp đề huề vậy.

Cavile ngày 14 Mai 1924

Cuộc bay vòng thế giới của Hoa-kỳ

Tin Bremerton. — Các phi-thuyền Hoa-kỳ bay vòng thế-giới khởi hành ở đảo Attu đi được 550 dặm không xảy ra việc gì cả. Có lẽ các nhà ấy còn phải dự bị mọi việc trong mấy ngày mới bay đến Kurile được vì độ đường ấy là độ dài nhất : 878 dặm.

Tin Washington. — Thiếu-tá Martin và M. Harvey sẽ khởi-hành ở cửa bể Moller để trở về Hoa-kỳ.

Cuộc bầu cử ở nước Pháp

Tin Paris — Chính những người về đảng quan Poincaré cũng công nhận rằng đảng cấp-tiến được đắc thắng, mà sự thắng-lợi ấy duyên do bởi công-chúng không bằng lòng về sự tăng thuế.

VĂN UYỂN

TẬP KIỀU

I

Đề ảnh cô-nhân

Phải người năm nọ rõ ràng !
Bây giờ kim-mã ngọc-đường với ai ?
Nợ tình chưa trả cho ai,
Thấy trăng mà thẹn những lời non Hoa-nhi thật đã nỗ lòng, [sông !
Nước bèo đề chữ tương-phùng kiếp sau
Nặng vì chút nghĩa là bấy lâu...

II

Đề đỉnh hai vợ chồng

Đời ta chuỉ nghĩa đèo bòng,
Ai lay chẳng chuyện, ai rung chẳng rời !
Một nhà sum họp trúc mai,
Dẫu tay mày mặc dám đời lòng ta !
..... ca nước duyên ưa .....

III

Giang-hồ tự thán

Chém cha cái số hoa đào !
Còn chưa nghĩa mẹ kia phần trả xong ?
Đem ngày lòng những giận lòng,
Mối sầu khôi gỡ cho xong còn chầy !
Khéo là mặt dạn mày dày,
Nỗ đem khép mở lỏn lấy riêng chung
Nào người phượng chạ loan chung !
Thân sao bướm chán ong chường mấy [thân ?

Vô duyên là phận hồng nhan,
Đến phong trần cũng phong trần như
Phận sao phận bạc như vôi, [ai.
Cũng liều mặt phấn cho rồi ngày xanh.
Giật mình, mình lại thương mình,
Năm xương biết gửi tử-sinh chốn nào ?
Chém cha cái số hoa đào !

IV

Đi kính

Rõ ràng thật lứa đôi ta,
Xuân lan thu cúc mặn mà cả hai.
Tính rằng cách mặt khuất lời,
Tử sinh cũng giữ lấy lời tử sinh !
Bụi nào cho đục được mình ?

V

Thăm làng-diềng bị bắt về việc chạy lợ

Trăm năm trong cõi người ta,
Tu là cõi phúc, tính là đầy vơi.
Niềm riêng, riêng những bàn hoàn,
Kẻ làm sao xiết muôn vàn ái ân.
Vẻ chi một mảnh hồng nhan,
Hay gì vậy cảnh hoa tàn mà chơi ?
Làm chi để một trò cười,
Lại mang những việc tầy trời đến sau.
Nghìn năm ai có khen đâu ?
Bỗng không mua lấy vạ sầu vào thân.
..... Đề bia muôn đời .....

Hi-Trương.

NHẢN ĐÀM

Xin hiến các ông nhà giàu một cách coi trộm

Cái máy để coi nhà như bên Âu, Mỹ, hẳn người mình chưa ai làm được rồi. Mua rộng chăng ? — Bất tiện ! Nào xin phép, nào khai báo, mà mấy khi đã dám cầm súng bắn người. Mà lúc ngồ say thì có biết đâu mà bắn — Vậy nuôi con ở canh điền ? — Chưa chắc mấy ! Ban ngày họ làm lụng vất vả, đêm tắt họ ngủ mệt. Biết rồi. Nuôi chó dữ, phải không ? — Chẳng lấy gì làm lạ ! Ai không biết. Cũng hơi thông, nhưng chưa được dùng mấy. Chẳng là không có lúc nó ngủ ? Lại không biết câu phương-ngôn ta : « người ngủ cho ngủ » sao ?

Có một cách thực tân thiện tận mĩ, thực là nhất cử lưỡng tiện ! Mà đã đa lại càng ích thiện kia !

Nước chẳng nói. Nói ra kẻ lóm nó lấn. Nhưng thôi, mình kiết xác, biết bỏ ở chỗ thực-hành được mà cái số mình đến năm bảy mươi mới giàu thì cũng khó thực hành được ! thì bí-truyền mà làm gì. Nay nói :

Có kẻ lo đâu ! Xin ngài cưới mấy bà vợ lẽ, thế là suốt đêm cứ bà rọ rình bà kia, mà lại là hai thuốc đỡ buồn ngủ của ngài nữa.

Các ngài tính sao ? Có chịu là một phương-pháp độc-nhất vô nhị không ?

Hoàng-sương, Phạm-hữu-P...ong.

Tự do diễn đàn

Trả lời ông Đặng quý-Tâm

Trong mục Tự-do diễn đàn báo *Trang-Bắc* số 2141, ông Đặng-quý-Tâm có một bài bàn về hai tiếng *« agent technique »*. Đọc lời ông, ta tấm lòng cảm khích ! Tuy chưa được biết ông là người thế nào, song nghe giọng lão-thành trưởng-giả, cắt nghĩa cho các nhà *« agent technique »* biết thế nào là cái chức-phận của mình, lại hay ra trước mặt công-chúng cái hay, cái đẹp, của hai chữ *« cán sự »* và thực lòng không tiếc điều hơn lẽ thiệt, muốn dẫn-dụ các người hậu tiến ! Ý tứ thay !

« Ôi ! một nửa thế-kỷ nay, được văn-minh soi khắp hang cùng ngõ hẻm, rẻ của chưa đanh tan được mang-tiếng nhà danh sao ! ; và thêm để chánh-phủ không khỏi coi người mình là trẻ con (?), vẫn còn thích mãn mỡ lóe-loẹt, coi sự phù hoa hơn sự thực. Không khái thay ! Ta hãy giờ đang vào buổi « sáng sủa », vào buổi « nghĩ ngợi », vào buổi « làm làm », mà sao lại có người bảo là tối tăm !

Ông có nói : « Tiếc rằng các ông này (*agent technique*) không biết cái hay đó ! lại bỏ cái thực đi tìm cái giả, bỏ cái chất thực đi tìm cái hóng giả ».

Tôi xin vì các nhà « *agent technique* » mà cảm ơn ông, đã có lòng đem được văn-minh soi sáng cho ! cái hay đó không có ngài nói ra, có lẽ hết cuộc hiện tại bây giờ, cũng chưa có ai đã biểu đến. Thế thì cái thực đó là thế nào, ở đâu ? cái hóng giả đó là thế nào, ở đâu ? Những hạng người nào, mới thực là bỏ mồi bắt bóng ? và sĩ đã là người dám ra tay mở mắt với đời, mà thôi kèn cho thiên-hạ biết thế nào là sự thực ? Khó lắm thay ! và cũng xin cùng với các ngài nói rằng : « Mong lắm thay ! »

Nhưng xin thưa lại rằng ngài nói có chút không phải. Nào các nhà « *agent technique* » có phải là sợ tên không dinh vào hai chữ đó thì không danh-giá đâu ? Ai tự làm ra được danh giá, mà mua danh giá có phải là một việc ai cũng làm được đâu ? có phải là một việc ai cũng nên làm đâu ? nào cái tiếng chào gọi của thiên hạ, có bận gì với cái chân-giá của người có học. Ta càng học nhiều lên bao nhiêu, ta càng thấy ta còn kém hẳn nhiều, mà những kẻ chưa hơn ai đã tự phụ làm thầy không hơn ông người, mới thật là không biết nghĩ.

Ý tòa soạn báo *Trang-Bắc* thật đã là chu tất, mà hỏi ý-kiến công-chúng về việc dịch hai tiếng « *agent technique* » thế nào cho đúng nghĩa, thế nào cho nhã tai.

Kẻ bàn ra, kẻ bàn vào, mỗi người có một ý, mỗi người tìm một chữ, đến nỗi hai tiếng « *agent technique* » ngày nào cũng thấy phơi mặt ở trên báo-chương ! Biết ai là phải, cái đó chính-phủ sẽ định, nào ai đã chắc hơn ai, mà dám chực đòi mở mắt cho ai ?

Cứ theo chính-giới mà nói, thì chức « *commis* » với chức « *agent technique* » vốn đã là phân biệt, mỗi đẳng đi một ngạch, lẫn làm sao được. Chỉ vì công-chúng gọi chung là « thamtá », người hiểu sự cho là không được rõ nghĩa, mà muốn tách bạch cho thêm phân biệt đấy thôi.

Thế thì bảo rằng, chữ « thamtá » không đúng nghĩa với tiếng « *agent technique* » mà dịch lại, thì thật là phải — nay dịch lại, lại dùng một chữ có thể làm cho người nghe tưởng lầm với chức khác, phẩm-trật có khác, thì chẳng cũng là vẽ rắn thêm chân sao ? cho nên không dịch lại thì thôi, nếu đã dịch lại, phải dịch cho đúng. Đó là một điều cốt-yếu, xin ai là nhà ngôn-luận để ý vào cho....

Đặng tiên sinh lấy mình từng trải hai mươi năm về trước, nói rằng « tham tá, tham ốp » rồi « cũng thành danh giá », mà « hai chữ đó (cán-sự) còn có phần hay hơn hai chữ tham-tá », v. v. thì công-luận cũng xin nghe mà không muốn bàn bạc thêm tuất gì, chỉ xin nói rằng tiếng « *agent technique* » mà dịch là chữ « cán-sự » thì cũng không hơn gì chữ « tham-tá ». Vì đã sợ rằng không rõ, mà đổi, mà đổi lại càng thêm không rõ, thế thì phỏng có ích gì ? Thà cứ như cũ cũng xong.

Vậy ta nên xem công-luận chữ nào xác đáng thì để — « Một chữ đầu » « một chữ cuối », có hẹp gì, cốt là dịch được hết nghĩa và cho thính-giả, độc-giả không hiểu lầm thì nên.

Còn đến như cái giả-trị của nhà chuyên-môn ta tự biết trọng lấy, mà vì thế ta đừng muốn cho công chúng bỉ-lậu làm cái chức vụ của ta, vì một chữ tên dịch không đúng. Đến như việc ta làm, và phẩm-cách của ta, ta chẳng cần phải đội lốt cái tên « thamtá », cái tên « cán-sự » mới có thể hơn người được, mà ta đã chọn nghề thực-hành, ta không cần phải lên giọng thâm-trầm, than thở sự đời, mới được việc cho tổ-quốc. Ta chỉ xin ai chớ vội xét người, mà thành thêm thất-thố.

Ấy vì thế mà muốn cùng quốc-dân, những bậc kiến-thức, tìm một chữ dịch cho xác đáng — Nào có phải « chưa thoát khỏi cái câu-nệ hư-danh » đâu. Một nhà danh-sĩ đương thời đã có câu : « Chưa đáng ông đã gọi là ông chưa đáng thằng đã gọi là thằng, thế đã là trọng chưa ! » Thế còn chưa là trọng, huống chi nay tên không đúng chức vụ mình, mà không tìm cái chính lại, ai gọi thế nào cũng

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ử, để cho khách bàng-quan phải bận lòng hộ chăng ?

Nay đọc bài ông Tâm mà chịu tài ông, nhưng xin không biếu-đồng tình với ông, vì ông đã hiểu lầm cái thâm ý của các nhà « *agent technique* », cho nên ông đã bình-phẩm sự yêu cầu dịch tại hai tiếng « *agent technique* » một cách khí quá thiển. Thế thì xin nói lại với công-luận cùng ông Tâm biết rõ cớ làm sao mà các nhà « *agent technique* » muốn dịch lại hai chữ « cán-sự » :

Một là vì chữ « cán sự » chưa được đúng nghĩa tiếng « *agent technique* » ;

Một là vì chữ « cán-sự » vẫn khó gì tránh khỏi mối lầm ;

Còn một lẽ nữa là chữ « cán-sự » nghe không được nhã tai. Điều đó có người bảo lâu ngày rồi dùng cũng quen, không quan-hệ lắm.

Ấy đấy là những lẽ chính, còn các lẽ khác, các nhà ngôn-luận cũng đã có nói đến, và quyền dịch lại là tự ở chánh-phủ, ta đứng ngoài nói ngông, phỏng có ích gì ?

Xin ai đừng có cợt tan, lại mách ngang dàng cẩm xe. . .

Trịnh xuân-Nhục

Cuộc thi thơ

Của Nữ-sĩ Quyên nữ-sĩ

MMCCCLXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nguy nga rộng mấy trùng.
Xưa trải bao triều nền học cũ,
Nay thêm một gác khói nhang chung.
Nhà nho chống vững cơn dâu bể,
Cửa thánh thơm lừng cảnh núi sông.
Đi vị gặp tân trào còn cổ Giám,
Càng ưu Nùng Khán vẫn nho-phong.

MMCCCLXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nay nên kỷ-niệm chung.
Kinh thánh truyện hiền nền nếp Lý,
Rồng quanh hổ cứ nuí con Hồng.
Khoa danh triều trước còn lưu tiếng
Sơn phấn ngày nay cũng nức lòng.
Đứng giữa Nhị Nùng châu cửa Giám.
Hai vai xin gánh chữ nho phong.

MMCCCLXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sử-biên tòa này chở đậu chung.
Rực rỡ các Khuê như nước Lỗ,
Tôn-nghiêm Giám cổ ngất non Nùng.
Nhà nho tựa cột cương thường Hán,
Cửa thánh còn bia chán chất Hồng.
Đời dấu tang thương nhang vẫn đượm
Ngửa xem nhật-nguyệt vẫn cao lồng.

MMCCCLXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xem ra những bởi lòng.
Nhật-nguyệt đạo cao lồng Lỗ Việt,
Cang thường bóng tỏa khắp Tô Nùng.
Biển khuê như gấm non sông Lạc,
Bia giáp còn gương chán chất Rồng
Từ Lý đến nay bao thế-kỷ,
Lên thêm còn chạnh tưởng thầy chung

MMCCCLXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu xưa là chốn học cung.
Đàn thất kiểu theo nền Hạnh Cối,
Xuân thu nhang nực cõi Tô Nùng.
Tuyết sương lâu đã rêu trùng nóc,
Nhật nguyệt còn như gấm núi sông
Dấu trời tân trào qua bên Nhị,
Nhà nho cột dựng vẫn như đồng.

MMCCCLXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Bởi miếu nhà nho dựng ở trong.
Kiều Cối Hạnh nay nề-nếp Lý,
San Trần Lê vẫn lửa nhang Nùng.
Biển Khuê sa đối miền Thù Tử,
Mõ gỗ vang kêu cõi Lạc Hồng.
Thành cũ gần kia thay mấy độ,
Miếu càng đứng vững với non sông.

MMCCCLXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Qua miếu nhà nho những nức lòng.
Tượng Lý trên tòa nghiêm giáo cổ,
Bia Lê dưới cửa nực nhang chung,
Soi gương kinh truyện cơ hiền thành
Tỏ mặt rồng tiên gánh nuí sông.
Mạch đạo hẳy nay nung đúc mãi,
Một mai Nùng Nhị vẫn nho-phong.

MMCCCLXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nguyên là chốn học cung.
Nhang sách triều xưa còn phảng phất,
Tế đình đời thánh vẫn tôn sùng.
Nhờ pho kinh truyện miền Thù Tử.
Rạng vẻ khoa danh giống Lạc Hồng.
Nùng Nhị hẳy lâu mưa hóa khắp.
Nên nay son phấn cũng nho-phong.

MMCCCLXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Giám cổ xem ra những nức lòng.
Lê Lý xưa còn nền học cũ,
Nhị Nùng nay vẫn khói nhang xông.
Nhờ gương nhật nguyệt miền Thù Bắc
Rạng vẻ rồng tiên cõi Á Đông.
Nỗ nức một đoàn con cháu Lạc,
Dựa tường sư-biểu gánh non sông.

MMCCCLXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sử-biên là đâu có nhớ không ?
Vua Tô đạo truyền thư ngọc tỏ,
Giám xưa nhang tỏa gác khuê nồng.
Trời Nam chẳng ngại cơn Tần Hán,
Nước Tử thường phun chốn Lạc Hồng
Còn giống tiên rồng con tránh miếu
Còn gương nhật-nguyệt chiếu non [Nùng.

MMCCCLXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Kia chốn văn-đàn đó phải không ?
Phồng lỗ cung trường miền Khúc [Khuyết.
Quạt lò nhang khói chốn Tô Nùng.
Biển khuê bia giáp lồng gương thổ,
Gái lịch trai xinh tổ mặt rồng.
Cổ nguyệt xưa đà ơn vỗ hóa
Theo đòi nay cũng khắn thấy chung.

MMCCCLXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nên giáo nâu từ Lý Thánh tông.
Sư-biểu một tòa gây dựng đó,
Cổ kim mấy độ sửa sang chung.
Kia xem khuê-các vài từng mới,
Xa đối Lương san vạn dặm thông.
Thời gặp Âu phong thêm vẻ đẹp,
Tường cao đạo cổ vẫn như đồng.

MMCCCLXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long.
Văn-miếu là lò chú tạo công.
Rực rỡ cung tường nhuần nước Tử,
Linh đình kim cổ ngất non Nùng.
Minh luân nhà nọ nghiêm nền hiếu
Tiến-sĩ sân kia tạc nét chung.
Tô Nhị những ai danh sĩ đó.
Này nên sư biểu nhớ hay không ?

MMCCCLXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Này miếu nhà nho vẫn ngửa trông.
Trải Lý, Trần, Lê nhang sách đượm,
Hợp Nùng Tô Nhị khí thiêng lồng.
Tụng huyền tiếng trước vang trời Lạc
Khoa giáp bia xưa rạng giống rồng.
Đạo thịnh chưng nay khuê có gác,
Khác nào quỏ Giám ở miền trong.

MMCCCLXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu ngoài thành hẳy ngẫm trông
Cối thất sa lồng nhang Giám đượm,
La thành quanh học mạch Nùng thông
Gác cao biển đỏ vàng ba chữ,
Sân rộng bia xanh đá một vòng.
Sư-biểu muôn đời nề-nếp ấy,
La gương Hồng Lạc vẹn non sông.

Nguyễn-thượng Cẩn
Hoàng-mai, Hoàn-long Hà-đông

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 30 độ
15 giờ 32 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch
Thứ bảy, 17 Mai 1924
S. Pascal

Âm-lịch
14 tháng tư, năm Giáp-tí
Ngày Bính thân
Hành Hỏa. Sao Chủy. Trực Bình
Kỵ : Tác-táo, An-táng
Nghỉ : Tế-tự, Thương-điếu, Hỏi hữu kết-hôn, Thượng-lương, Tại chức
NGUYỆT-KỴ

Giá bạc. — Kể từ ngày 16 Mai 1924, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 75

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 16 Mai 1924* 3 /. 53.40. — 4 /. 1917 : 56. 20. — 4 /. 1918 55.50. — 5 /. 1915-1916 68.20 — 5 /. 1921 82.6 — 6 /. 1920 83. 75.

Phó-tướng Pelletier d'Oisy tại Hanoi. — Sáng hôm nay, quan phó toàn-quyền có tiếp Trung-úy Pelletier d'Oisy và ngài có bảo tin mừng cho trung-úy rằng trung-úy sẽ được kỳ bổ đại-úy.

Quan phó Toàn-quyền ngợi khen trung-úy Pelletier d'Oisy và ngài nói rằng hết thảy Đông-pháp đều lấy làm mừng rằng trung-úy đã được ân thưởng một cách xứng đáng như vậy.

Đến mai trời tạnh ráo thì trung-úy sẽ bay đi Quảng-đông.

Bán công thổ. — Sáng hôm qua, hồi 9 giờ, tại tòa Đốc-lý đã bán đấu giá mười số lô công t ổ, người đến mua hoặc đến xem đông lắm, nhưng mua được phần nhiều là người quí-quốc cả, ta c i có hai người mua được thôi. Số tiền bán được trong buổi ấy cộng được là 29,857 đồng. Bán mãi đến 12 giờ mới xong.

Tại phủ Thống-sứ. — M. Huckel quan cai-trị hạng nhì, tòng sự tại phủ Toàn-quyền thì nay đổi ra phủ Thống-sứ tùy quyền Đồng lý phủ Thống sứ bổ dụng.

Muối cao gạo kém nữa hay thôi?

Ai cũng biết ít lâu nay nhân-dân ta nhất là các nhà lao-động, thường phàn nàn về cái nỗi muối cao gạo kém một cách rất nên ái-ngại ; bởi vì đồng tiền **kiếm đã** khó, mà có **hai** vị ăn cốt tử **hàng ngày** lại đứng đứng cao vọt lên, thì kiếm được bữa gạo bữa muối mà ăn cho khỏi đói khỏi nhạt, tưởng cũng sắt vả lắm thay !

Về cái cớ tại làm sao mà muối đắt thì bấy nay thiên-hạ kêu tệ lắm ; mà cứ như những lời người ta kêu-ca rắt dữ thì cái cớ muối đắt có lẽ chỉ tại mấy người Khách chuyên môn nghề buôn muối mà ra. Người ta nói rằng ngày về hạt Nam-định, có một người Khách chuyên môn nghề buôn muối, không hiểu lo dùng tỉnh đến thế nào, mà năm 1919 và 1921 mua được tới 4.000 tấn muối ở Tam-hoa và 4.000 tấn muối ở Hồ-đo để tải về Hongkong. Tới năm nay về cữ tháng giêng và tháng hai tây, tay chuyên môn ấy lại dụng tỉnh mua được tới 1500 tấn muối ở Phù-nghĩa (Nghệ-an) và 1500 tấn muối ở Ho-đô, (Hà-tĩnh) để tải về Tàu nữa. Ấy mấy đàn cứ một người Khách như thế, thì đủ biết cái ột muối của mình sẽ-dĩ k an đi là chỉ bởi người Khách dụng tỉnh vơ vét về Tàu mất cả.

Thuy vậy hiện nay sở Thương-chính đương tìm cách ngăn-ngừa những kẻ gian muối và lại sắp mở nhiều kho muối ra để bán cho dân ta, thì chắc giá muối sẽ lại hạ như thường, chứ ta không ngại.

Còn về cái cớ gạo kém thì người ta cũng lấy làm lạ. Là vì hiện nay các nơi thôn-quê đương cần kiệm ngày mùa, lúa chiêm đã bắt đầu gặt được khakhá, lẽ ra gạo phải hơn vọt lên mới phải ; thế mà không biết làm sao, như ở thành-phố Hà nội ta, gạo vẫn thấy lừng-lơ một mực như thế mãi, chẳng thấy được bao nhiêu cả. Từ thi trong tháng trước đây, thuộc về cữ « ngày ba tháng tám », theo lệ thường gạo chẳng nhắc đấu được thì thôi ; chứ như bây giờ đương lúc ngày mùa, sao gạo lại cứ kém được ? sao gạo lại cứ đứng gia như thang trước được ? Vậy thì thành phố ta chưa được an gạo hơn, có lẽ chỉ tại bọn hàng gạo cứ tính theo giá cũ để kiếm thêm ti lời trong mấy hôm nữa, mà cứ ra chịu đói gia đi đó thôi . Nhưng chắc thế nào nay mai nay muối cũng hạ mà gạo cũng hơn, nhân dân thành-phố ta cứ đừng việc chi mà ngại.

Tòa án Đại-hình. — Vụ án đại hình thứ hai trong năm 1924 đến ngày thứ hai 26 Mai sẽ mở tại tòa Thượng thẩm Hanoi. Các việc xét trong kỳ này chỉ có hai việc người Nùm mà thôi, vì còn mấy việc trọng tội nữa thì chưa tra xét xong, phải để đến vụ sau. Chiều hôm nay đã rút thăm lấy các ông hội thẩm ta.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.05
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (1 hạnh-hương) bọc vào hộp nhỏ kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20
9007

Một việc đấu giá lớn. — Sáng hôm qua, tại sở Bưu-điện Hanoi đã đấu giá mua những đồ sắt dùng cho việc bưu điện, đáng giá 24,430 đồng. Hiệu Denis Frères thầu được việc ấy.

Việc tuần-phòng ở các đường cái. — Quan Thống-sứ vừa thông tư cho các quan cai-trị đều tỉnh để sức cho các lồng lý về việc tuần phòng các đường cái quan đừng để hủy-hoại những cái biển đề chỉ đường đi, những đèn, cột đèn văn vân, là những sự tối cần cho người đi đường.

Tại hội Khai-trí. — Hội-đồng trị-sự có cho sửa soạn trong sân vườn hội làm chỗ chiều chơi mát, để gia-quyến hội-viên lại chơi cho vui, lại đặt có chỗ làm trò múa rối, chỗ có đu cho trẻ con chơi, chỗ thì chớp bóng, cứ chiều chủ nhật nào từ 4 giờ đến 7 giờ cũng có, bắt đầu từ chiều chủ nhật 18 Mai này.

Vậy xin mời các ngài hội-viên đem gia-quyến đến chơi cho vui,

Hội Khai-trí kính đạ'

Nhà bưu-điện. — Nhà bưu-điện thứ hạng ở Chiêc, tỉnh Hà-nam nay nhận gửi cả tiền bạc Đông-p áp, theo lệ có gi ri hạn, kể từ ngày 1er juin 1924 trở đi.

Tòa Thượng-thẩm. — *Trái nghị-định nhà nước.* — Một hôm viên thầy thuốc Thú-y tỉnh Vĩnh-yên đi khám thịt, bắt được ba người hàng thịt khai là chủ lò sát sinh tên là Lê-văn-Vân cho phép giết, hiện có đóng dấu răng vào thịt, vì Lê-v-Vân không có quyền khám thịt mà dám đóng dấu cho phép giết lợn, nên tòa Nam-án tỉnh Vĩnh-yên phạt 20 đồng. Tòa Thượng-thẩm y án.

Thu thuế không giao biên-lai. — Một người tên là P sam-công Yên, thừa lý-trưởng làng tên là Phan-đình-Phụng rằng nhận 25 p. 90 tiền thuế không giao biên lai. Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình xét không có bằng cớ gì, nên thả lý-trưởng. Tòa Thượng-thẩm y án thả.

Gặt trộm lúa, hành hung và đốt nhà. — Tên Lê-đình-Lễ tức Ngạch là lý-trưởng làng tên là Phan-đình-Phụng đương đêm keo sang đồng làng bèn can — gặt trộm lúa. Tuần đinh biết đuổi thì lũ tên Ngạch chống cự lại đánh bị thương và đốt lều ở đồng rồi chạy. Lã can phạm đều bắt được cả, duy chỉ có tên Ngạch trốn nên tòa Nam-án tỉnh Nam-định kết án vắng mặt 5 năm khổ sai. Khi tầm nã bắt được tên Ngạc kháng án tòa Nam-án tỉnh xét lại y án. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 2 năm tù.

Khai tên thế giả mạo. — Khi có lệnh tòa Nam-án sức bắt tên Lê-đình-Lễ tức Ngạch can phạm tội đã nói ở trên, tên Lê-đình-Cang là lý-trưởng chữa thế cho tên ấy ra là tên Lê-đình-Hoành rồi khai man rằng trong làng không có tên nào là Lê-đình-Lễ tức Ngạch. Sau có người tố giác, quan cho người về xét thì mới rõ là tên lý-trưởng chữa thế ẩn lậu tên can phạm. Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên Cang 3 năm tù. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 3 tháng tù.

Ăn mạng. — Nguyên có một tên có tiếng ăn trộm ăn cắp bị đánh chết ở bờ sông. Sau xét ban đêm tên ấy đến đồng làng Trương-đình-Đạt là tuần-dinh gặt trộm lúa Trương-đình-Đạt đi tuần bắt gặp đuổi chạy. Tòa Nam-án tỉnh Hưng-yên cho là Trương-Nam-án tỉnh Hưng-yên cho là Trương-Nam-án tỉnh Hưng-yên cho là Trương-đình-Đạt đánh chết tên ăn cắp ấy nên đình-Đạt đánh chết tên ăn cắp ấy nên đình-Đạt đánh chết tên ăn cắp ấy nên phạt 20 năm khổ sai. Tòa Thượng thẩm tha cho, vì xét không chắc là Trương-đình-Đạt đánh chết.

Cướp của giết người. — Một bọn cướp có súng lục và giáo mác vào nhà một người chánh-tổng ăn cướp. Dân đánh người nhà chống cự thì bọn cướp đánh một người bị thương rồi chết. Sau xét ra thì lũ tên Trần-v-Thọ tức kỳ Thọ can phạm việc cướp, song lúc bắt giờ chỉ bắt được những tên đồng dảng, còn tên Thọ thì trốn biệt. Tòa Nam-án tỉnh Phúc-yên kết án vắng mặt tên ấy khổ sai chung thân. Khi tầm nã bắt được tên ấy xin kháng án. Tòa Nam-án tỉnh xét lại y án. Tòa Thượng thẩm xét lại cũng y án.

Hội họp để đi ăn cướp. — Lũ tên Trần-v-Thọ tức kỳ Thọ hội họp với nhau để đi ăn cướp. Sau có người báo quan về vậy bắt được cả bọn. Tòa Nam-án tỉnh Sơn-tây phạt tên Trần-v-Thọ tức kỳ Thọ 10 năm khổ sai, Đỗ v-Tán tức Quản Cấn, Vũ-v-Mạch, Trần-v-Nghị (hai tên sau hiện còn trốn) mỗi tên 8 năm khổ sai, Đỗ-văn Lục, Phạm-v-Khoan, Đỗ-v-Huấn tức Bình, Nguyễn-v-Uyển tức Bé-con, Phạm-văn-Anh tức Khán-Anh, Vũ-Chí tức Cả-Chí mỗi tên 3 năm tù. Tòa Thượng thẩm thấy cho cả vì xét chúng có chưa ,có gì là bọn ấy định đi ăn cướp.

Ăn cướp. — Tòa Nam án tỉnh Hải-dương phạt tên Đỗ-v-Trac, Ng-văn-Dịch tức Tuấn-Pneo mỗi tên 5 năm khổ sai, Lưu-v-Mẫu tức Tuấn-Mẫu 3 năm tội đồ về tội ăn cướp. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp ngựa và đeo thẻ của người khác. — Tên Vũ-quan-Bao bị thưa về ăn cắp một con ngựa của người ta thả ăn cỏ ở đồng. Khi quan bắt khám thì thấy tên ấy đeo cái thẻ của người khác lấy rồi chữa ra tên mình. Tòa Nam-án tỉnh Hải-dương phạt tên Tuấn-Mẫu 3 năm tù về cả hai tội. Tòa Thượng thẩm chỉ phạt 6 tháng về tội chữa thẻ thôi, còn tội ăn cắp ngựa thì tha, vì không đủ chứng cớ.

Thi bằng cao đẳng tiểu-học Tây. — Kỳ thi bằng Cao đẳng tiểu-học tây (Brevet d'Enseignement primaire supérieur), **về nữ ban thì đã xong bản** đồng thì **vẫn đáp tại trường Cao-đẳng, chừng đến chiều mai sẽ xong hẳn.**

Về nữ-ban thi có những cô sau này được tráng tuyển là :

Mlles Agostini (Simone) ; d'Argence (Marguerite) ; Darternac (Germaine) ; Guillot (Renée) ; Martin (Jeanne) ; Niflis (Colette) ; Thomas (Germaine) ; Tassel (Valentine) ; Đoàn-thị-Đan, An-thị-Kỷ, Đỗ-thị-Sa, Nguyễn-thị-Thi, Trần-thị-Các, Trịnh-thị-Oanh.

Bản báo có lời mừng các cô.

Cải chính. — Cuộc thi ngựa Hanoi đăng trong số báo hôm 14 Mai này, trong có giải Pelletier d'O sy chạy 2.200, tên chuồng ngựa Ng-huy-Hợi, in lầm là Nguyễn-Loy, vậy nay cải chính lại cho đúng

Ngạch cô đỡ. — Có Trịn-thị-Kương, cô đỡ hạng ba nay được nghỉ dưỡng bệnh một tháng lĩnh cả lương.

Ai tin. — Bản-quán được tin buồn rằng bà cụ Lê-thị-Nghi là đích-mẫu M. Phạm-văn-Mẫu, tức Vạn-xuân-đường, Bắc-kỳ nghị-viện, mới tạ thế ngày hôm nay tại qui-xá, số 23, phố hàng Phèn.

Đến sáu giờ sáng ngày mai 17 Mai, sẽ làm lễ cất đám, an táng tại địa phận làng Đại-từ.

Vậy có mấy lời kính viếng cụ, và chia buồn cùng qui quyến.

LỜI CÁO PHÓ

Chúng tôi rất lấy làm đau đớn buồn rầu mà cáo phó để các cụ, các ông, các bà và thân-bằng cố-hữu biết cho rằng thân-mẫu, đích-mẫu và tổ-mẫu chúng tôi là :

Bà LÊ-THỊ-NGHI

hưởng thọ 70 tuổi, mới tạ thế ngày 13 tháng tư ta (16 Mai 1924) tại số nhà 23 phố hàng Phèn Hanoi, đến ngày 14 tháng tư ta tức là 17 Mai 1924, hồi 6 giờ sáng sẽ cất đám an táng về làng Đại-từ.

Con gái : Phạm-xuân-Lang dit Quang, tức-kỳ sở Căn-cước
Phạm-văn-Uẩn dit Vạn-xuân-Đường, Bắc-kỳ nghị-viện
Phạm-xuân-Doãn
Niêm-thắng phố trưởng
Phạm-xuân-Cẩn
bản hàng tiêu
Con rể : Lê-v-Thăng, Ng-văn-Ky
Con dâu : Nguyễn-thị-Tín, Lê-thị-Toãng, Ng-thị-Bọc, Ng-thị-Mẫu, Nguyễn-thị-Ốc
Con gái : Phạm-thị-Khuông,
Phạm-thị-Tăng
Cháu nội : Phạm-xuân-Hiệu, Thi, Vy, Phương, Đ.n, San, San con.
Cháu gái : Phạm-thị Quyến, thị-Bảo,
— Ban, thị-Mỹ,
— Nga, thị-Nhung
Qui, thị-Chuyên
Hoàn, thị-Lưu,
Ngọ, thị - Tỷ.

Đồng gia-đẳng cáo phó

Lời đang bản nhờ thay giấy cáo-phó

LỜI RAO CẦN KÍP

Hiệu QUẾ LÂM tới trước ở số nhà 70, phố Phúc-kiến, chuyên bán Sâm, Quế, Thục, Cao, hàng thật giả dùng và có tìm được bảo mẫu thuốc gia truyền kinh-nghiệm chế thành hoàn tán, dùng rất linh-nghiệm, đã mấy năm nay được các qui khách chiếu-cố rất chiều. Nay vì đổi nhà sang số 42, đường phố Phúc kiến, vậy xin có lời kính-trình các qui-khách các nơi.

Hiệu QUẾ LÂM
42, Phố Phúc kiến, Hanoi
Chủ-nhân DƯƠNG-BÁ-TRẠC *kính*

Ngạch thừa-phái. — M. Ng-ích-Bình, thừa phái hạng năm tại chân Lương-sơn (Hòa-bình), nay đổi đi Lạng-sơn thay M. Ngô-cao-Tương đổi đi nơi khác.

M, Phạm-đình-Phu, cựu khố đỏ ở Pháp về, quán làng Dị-hậ, tổng Đồng-phú, huyện Mỹ-lộc (Nam-định), nay được bổ thừa p ái hạng năm và thưởng hàm tăng cấp phẩm văn giai. M P u nay bổ tại Lương sơn (Hòa-bình) t ay M Ng-ích-Bình .

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 14 đến ngày thứ ba 20 Mai 1924.

ĐẠI HỘI

CHUYỆN JOCELYN
Theo như thiên văn nổi tiếng của Lamartine chia làm 7 phần
Do Léon Poirier đạo diễn

RẠP CHỚP BÓNG PATHÉ

Chương-trình từ thứ sáu 9 đến ngày thứ năm 15 Mai 1924.

Các phim tối đẹp của Pháp

TÍCH L'ILE SANS AMOUR
Một tích vừa-vừa có hồn phảm

Nay mai sẽ chiếu tích
L'AFFAIRE DU COURRIER DE LYON
Rất hay rất lạ

CÁO BẠCH

Hiệu Bảo-chế MONTÈS nhà ba chuông, có lời để các nhà làm đồ thủy tinh biết rằng nước acide fluorhydrique để lời nơi.

Việt-Nam Thanh-niên hội. — Chủ nhật 18 này, tại hội V. N. T. N. vào hồi 2 giờ chiều sẽ có cuộc diễn-thuyết về các máy ơi nước của ông Paul Monet, sau lại có tiếp theo cuộc thi-nghiệm hẳng cái máy nơi nước kiểu nhỏ của ông Beaud nữa. Xin kính mời các vị sáng lập, tán trợ, tử trợ và thường hội-viên đến dự cuộc diễn-t uyết ấy. Bài đăng này thay lời cáo thỉnh, vậy không có giấy mời riêng từng người, xin các ngài chú-ý.

V. N. T. N. H. lai cảo

CÁO-BẠCH

Bán 2 cái nhà gạch số 6 và số 8 ở phố Mới (Rue Jean Dupuis), một cái 3 tầng, một cái 2 tầng mà đều có ngõ đàng sau.

Ai muốn mua xin đến hỏi tại nhà số 34 (hàng Nâu) Quai Clémenceau.
3835

Ngạch binh sĩ. — Các binh sĩ có tên sau này được thăng thưởng :

1) Vì công-trạng : MM Vũ-văn-Bau (Nam-định), Nguyễn-như-Ước (Ninh-bình), được thăng cấm binh c ánh đội (5-1).

MM Nguyễn-văn-Duyệt (Sơn-tây), Phạm-văn-Các (Hà-đông), được t ăng c ánh bát phẩm đội-trưởng (8-1).

M Nguyễn-văn-Thiên (Hà-đông), được thăng tùng bát phẩm đội-trưởng (8-2).

MM. Lê-văn-Mạch (Ninh-bình), Ng-đắc-Trung (Hà-đông), Ng-văn-Nha (Bắc-ninh), Trương-văn-Lộc (Sơn-tây), được thăng chánh cửu phẩm đội trưởng.

M. Vũ-văn-Viên (Phú-thọ) được thưởng tùng cửu phẩm đội-trưởng (9-2).

9) Vì lão năm : MM. Ng-văn-Vinh (Hà-đông), Ng-văn-Thu (Hải-dương) được tăng phó quản-cơ (4-2).

MM. Kiều-v-Lộc (Hà-đông), Đỗ-v-N ai (Thái-bình), Hoàng-sao-Va (Hải-ninh) Lương-công-Ng i (Hà-nam), được thăng cấm-binh chánh đội (5-1),

(*Xem trong thứ ba cột thứ hai*)

NGƯỜI BIỂN-LẬN

(L'AVARE)

Hài-kịch của MOLIÈRE tiên-sinh soạn ra
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch

Hội Ái-hữu của Tân-cựu học-sanh tráng Cao đẳng đã diễn tại nhà hát lớn Hanoi, ngày 18 Janvier 1924

In chữ Pháp và chữ Quốc-ngữ hai lối vẫn sóng nhau

Giá mỗi quyển. . . . . 0$50
Tiền cước gởi đi các tỉnh, mỗi quyển. . . . . 0 . 11

CÓ BÁN TẠI BÁN-QUÁN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
KÉO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân kính
Mặt đề kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
38, Phố Paul Bert, — HANOI
3069

CHÈ HẢO-XUÂN
號正泰全
茶名子獅
Hảo-hiệu đến 15 aunam lại có mấy thứ chè chính-hiệu thượng-đẳng vũ-y-sơn-chà sang, liêu-tâm, ô-long, được nước, nhưng lại được hương, dễ bán hẳn các quý-khách, các thứ chè danh như sau này :
Kim-thái, Công-thái,
Lâm-mậu. Như-ý,
Ngũ-phúc. Minh-thái,
Tam-nguyên. Tam-hỷ,
Thiên-thái. Kim-mậu.
Những thứ chè này rất tốt, giá lại phải chăng. Xin mời các ngài lại mua giúp cho, chúng tôi lấy làm đa tạ.
KIM-THÁI
HANOI : Rue des Cantonnais N° 3, Téléphone 480.
HAIPHONG : Rue Chinoise N° 140 Téléphone 272.
2101

HIỆU
MINH-DƯỜNG
MAI-CHÍNH TỔNG CỤC
của Bông pháp Yên-thảo công-ty
HÀN BLÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ BÌ HÀ
Giáo phố hàng Gai số 83

XIN XEM CHO KỸ
Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đông cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về nhà lại mượn ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mua lầm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho, ai cần gì xin cứ đến bản-hiệu thì yên nhãn rõ.
« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ bỏ chuồng mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »
Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Một sự tiêu dụng cần kiệp mỗi ngày
Muỗng cho da-thịt đăng giồi mạnh khỏi lo u nhọt thứ trước hết phải lo làm sao cho mấy lỗ hỏi trong chốn long đăng thong xuống khỏi đều đó quẻ đóng đầy mỗi ngày. Duy có dùng xà-bong Cadum, đặt làm ra theo phép tri cách, lựa những vật vị nhứt hạng thì được vậy, rửa ráy thường ngày thì da thịt sạch sẽ khoẻ mạnh, trở nên mịnh màng tươi tốt lắm.
Savon Cadum

Cướp đốt nhà. — Đêm hôm hai mươi tám, vào hồi canh tư, đầu làng Ngọc-cục tự nhiên bốc hỏa, tiếng kêu rầm-rĩ ; sau hỏi ra mới biết rằng một lũ ăn cướp ước chừng 15 đứa vào ăn cướp một nhà kia, khi chúng vào tại người nhà biết, liền hô-hoán dân làng, chúng sợ bị liền đốt nhà và đánh sự-chủ cũng khá đau để thảo đường tẩu thoát. Đến sáng hôm sau, quan sở-tại có phải khám và sự-chủ cho đi nhà thương.

Cướp vật. Độ này ở phố ta sinh ra nhiều kẻ cướp giật quá. Hễ ai đi qua cầu Hành thiện không mất khẩu thì mất ô, chúng làm thật là những-nhiều quá.

Mong rằng việc này sẽ đến tai những người có trách-nhiệm về việc tuần phòng sẽ chú ý cho.

Chết đuối. Chiều hôm kia, người ta với được một cái xác trẻ con chừng mười tuổi trôi ở sau đầu làng Ngọc-cục. Lý trưởng đã trình quan và đã cho bố mẹ nó chôn rồi.

Nghe đâu cũng vì tấm mà đến nỗi thiệt mạng.

Hồng-Trang lai cảo.

(Xem trang thứ tư).

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trẻ-con cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!
Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm lẫn !!!

MM. Nguyễn-Thân, Nguyễn-hữu-Qui, Nguyễn-văn-Châm, Nguyễn-văn-Kinh (Hà-đông), Nguyễn-v-Lộc, Đỗ-đức-Giáu, Hoàng-văn-Khánh, Chu-văn-Thoan, Trần-đức-Thiệp (Nam-định), Nguyễn-hữu-Định (Sơn-tây), Lê-văn-Vân (Kiến-an), Nguyễn-văn-Duy, Phạm-văn-Ký (Hải-dương), Vũ-văn-Quốc (Hà-nam), Ung-sinh-Minh (Hải-ninh), Lương-văn-Chinh (Phú-thọ), được thăng tinh binh đội trưởng suất đội (1 1)

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Phi-trường Pelletier d'Oisy tại Haiphong. — Quan Trung-úy Pelletier d'Oisy chiều hôm qua có xuống Haiphong chơi, tới nơi lúc 5 giờ. Hội-đồng thành-phố và hội Quán-công bội-tinh có mở tiệc champagne tại nhà khách-sạn *Hôtel du Commerce* mừng phi tướng.

Hỏa tai. Sáng thứ năm, hồi 10 giờ, hiệu buôn sơn của M. Ng-sông-Hà ở đường Amiral Courbet bị phát hỏa, vì một người thợ vứa pha sơn vứa hút thuốc lá để lửa bén vào dầu xăng. Khi lửa mới bốc thì ô-tô tưới đường đến tắt được ngay, thiệt hại chưng nguồn đồng. Song các hàng xóm cũng bị thiệt hại lây, vì chạy đồ mà mất hoặc đồ vỡ cũng khá. Người thợ nút thuốc để cháy dầu xăng và hai người tạp hóa ngồi gần đấy đều bị bỏng cả, phải kiêng ngay vào nhà thương.

Ô-tô rơi xuống nước. Sáng ôm qua, hồi 10 giờ rưỡi, một cái cô-tô có một người Tây ngồi, khi ở bến đò Núi đèo lên thì bị tuột xuống sông, nước ngập trên cái kin cuẩn p ong đến 40 phân tây. May người ngồi xe ấy được ngay không việc gì. Cái xe mãi đến trưa mới trục lên được.

Việc xử tàn nhẫn với con. Ngày hôm qua, quan Dự-thẩm đã ký trát bắt hai vợ chồng quan Giám binh Thomas ở Vạn-hoa (Port-Wallut) đem xử tại tòa án Trừng-trị trong phiên đầu tháng juin này. Việc này trong báo đã nói trước là quan Giám binh cùng qui phu-n ăn đánh đập một cô con cái để ra và không cho ăn uống gì cả.

Chết vẻ bệnh gì? Một người đàn bà bán trầu-không tên là Ng thị-Kha ng, 40 tuổi, hồi 9 giờ sáng hôm 15 chết ngay ở dưới Lạch-tray, không rõ vẻ bệnh gì. Xác đã phải khiêng ngay vào nhà xác.

Bắt chó chạy rông. Ngày hôm qua, sở cảnh-sát đã bắt được 16 con chó c ạy rông ở Ha-ly đem giam tại nhà nhốt súc-vật.

Trần-tiu-Nga. 20 tuổi, ở đường Lanessan bị con c ó của chủ cần p ải ngày mồng 10 vừa rồi thì đã cho đưa lên Hanoi tiêm t uốc vì con chó ấy đã chết vẻ bệnh dại.

HÀ-ĐÔNG

Đá đánh tội chưa? Vừa đây tòa Nam-án tỉnh Hà-đông có kết án mấy tên người làng Đại-Định, tổng Đại-định, huyện Thanh oai về việc ngăn trở sự chặt tre và hành hung ba tên mỗi tên phải phạt 100 p. còn ba tên được tha. Số là ngày 21 tháng bảy ta năm ngoái, ông Tú ở làng ấy có một bụi tre bán cho người làng Bối-khê tên là Thi Thảo, khi Thi Thảo cho người đến chặt, thì thấy lý-trưởng Tạ-đình-Lưu, phó tổng Đào-Kinh, lộc-hiền, Tạ-Vă, Tạ-Hội, Tạ Hẫn, Đào-Tập 6 người ra giữ không cho chặt, bấy giờ ông Tú nói có sao mà giữ thì 6 người ấy không biết có tức riêng gì mà quần nhau vào đánh, Thương hại cho ông Tú 71 tuổi bị chúng đánh gãy một chân trái và một tay trái, phải đưa lên nhà thương Hà-đông chữa ba tháng mà không sao khỏi được.

Hiện bọn tên bị phạt hãy còn chống án.

Đ. X. lai cảo

NAM-ĐỊNH

Trả lời bạn « Vì đâu nên nỗi thiệt đời xuân xanh ». Trong một kỳ báo đã lâu có đăng tin một người con gái tự tử bằng cách thắt cổ ở phủ Xuân-trường.

Câu chuyện đã qua, tưởng cũng không có gì là đáng quan thiết.

Đến nay xem báo số 2137 ra ngày thứ hai 5 Mai lại thấy ông Hồng-trang nói lại kỹ càng về chuyện người con gái ấy tự tử sau khi ông đã tra cứu được chân tình, chỉ vì người chồng nghi oan có ý ngoại tình mà tự tử để tỏ lòng trinh bạch.

Trước tôi cũng đã được tin nhiều người nói, nhưng cũng thấy mơ hồ, hiết đâu là lời oan lười ên, nên lòng lại hồi hộp, chẳng lẽ lại lên kể nghe hơi thì trong lòng vẫn bán khoăn vì mấy điều huyền hoặc hồ đồ, nên để tâm vấn chất thì được biết rõ rằng : người con gái ấy chỉ chết một cách tâm thường, vì chút tư tưởng sai lầm, vì ý-kiến sơ lạc.

Số là : có con nhà qui-phái, nên khi còn ở nhà đã được hưởng thụ nhiều điều giáo-huấn, lại theo đòi về cũng it nhiều bút nghiên.

Tới khi xuân-xanh xấp xỉ đã sớm được thành gia-thất chỗ hộ đối môn đương, tưởng cũng đã nên Châu-Trần phỉ nguyện, đôi lứa như lòng. Ai ngờ khuôn xanh lừa lọc, con tạo oái oăm, kể từ khi xe tơ nối chỉ mà chưa xuân sao những hững hờ, nên có đau đáu trong lòng, vì nỗi cầu ô sai dịp bắc, chỉ nguyệt trái tay xe, lại sượng sùng tấc dạ vì chị em cùng lứa, mà chắp cánh liền cành, duyên đăng gió thuận, mà xót mình cửa các phòng khuê, đến nỗi thẹn đèn hồ lửa, giảng tối hoa sầu.

Ấy cũng vì trăm cay nghìn đắng, cảm phận hờn duyên mà trong lòng như làng lại, như chan chứa những mạch bi sầu, nhân một đêm kia nhà lan vắng vẻ, chiếc bóng có phòng, lại sau khúc can-tràng u uất nung bào mà có mượn dây oan nghiệt trút sạch bi tình.

Sau khi có đã tắt nghỉ, gia-nhân tìm trong giường nằm có nhận được một thiên tuyệt-mệnh của cô để lại, nguy ý như lời mình-bạch ở trên.

Vậy có mấy lời thuật lại, không có ý gì công-kích ông Hồng-trang, cốt là cho tang-gia khỏi mang tiếng phụ lòng, sau người đã khuất đi rồi được siêu-sinh tịn -độ.

Hành-thiện, Nguyễn-cụ-Phách.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 16 Mai 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
KHỐI TÌNH
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
THUYẾT-ĐƯỜNG ĐINH-SƠN HẠ SƠN

Tối thứ bảy 17 Mai 1924
LIỆT-NỮ-KIỂM
(Hồi thứ ba)
Ma dẫn lối quỷ đưa đường
Cái thân liệt nữ đoạn-trường gởm ghê
Những phường tửu sắc ham mê.
thanh gươm liệt nữ quyết thề chẳng dong.

Tối chủ-nhật 18 Mai 1924
GẶP GỠ DUYÊN TÌNH CỜ
Mạn thuyền thương kẻ chết oan,
Phòng không thương khách hồng-nhan liều mình.
Duyên ai gặp-gỡ thình linh.
Hai ai trông trước mắt mình chẳng xa.

Tối thứ hai 19 Mai 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
TRANG TỬ CÕ BỒN
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
PHI-PHỤNG ĐỆ TAM
(Trẻ-con diễn tuồng)

Tối thứ ba 20 Mai 1924
NGỌC - VÔ - HÀ
(Hồi thứ hai)
Nhìn nhơn để cái bia cười
Phụ người chẳng bõ khi người phụ ta
Hả rằng tội báo oan gia.
Mình làm mình chịu kêu mà ai thương.

Ngày mùng 7 tháng năm, kiên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội-các phụng lệ chân như rằng :
Chiếu nay đại được phòng của MONTÈS qui ông, cổ chỉ nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dụng qua rất hay, đáng cần giá thường, trước lực phẩm thị gởi cho qui được, phòng chế-ông để tô thanh-giá.
Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều it.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trẻ-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bảo-chế MONTÈS,
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư và bảo này.

SỐ 86

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC đặt tuồng

Mã phu-nhân nói :

— Chẳng hay sự-thể thế nào mà con lại khác ?

Tiền-lâm mới thuật chuyện đầu đuôi cho nghe. Cả nhà nghe nói, ai nấy đều khóc ồ lên. Nàng *Nguyệt-anh* cũng khóc mà nói với *Mã* phu-nhân rằng :

— Thân-mẫu ơi ! Xin thân-mẫu bẩy nín khóc, cho con được thưa một lời : Việc này thật lỗi tại con, vì con để lụy đến chàng ! Bấy giờ con ngu-dại quá, sao lại đem quyền vấn của đứa tiểu-nhân kia mà phê đánh làm chi. *Phùng-lang* ơi ! *Phùng-lang* còn sống ngày nào thì con xin đợi chờ ngày ấy. Vạn-nhất có mệnh-hệ nào, con đây đành liều một chết mà thôi. Ngày nay lão Đô-đường tàn nhẫn vô lương-tâm này lại cưỡng-bách con phải kết duyên với đứa tiểu-nhân kia, khi nào con chịu ! Cổ-ngữ đã có câu rằng : « *Ngựa hay không bắc hai yên* », con đây đành liều một chết, chứ không bao giờ chịu cải-giá vậy.

Nói xong, lại khóc òa lên. Cả nhà khóc-lóc, kể sao xiết nỗi thảm-sầu !

Đông-phương-bạch từ khi kết tử-tội cho *Phùng-hức*, định đến sau thu thì xử quyết, lại cưỡng-bách nàng *Nguyệt-anh* phải kết duyên với *Hoa-văn-phương*, chỉ đợi có lời bẩm của quan huyện *Tiên-đường* nữa là xong việc. Nhưng đợi trong 3 ngày, chẳng thấy tăm-hơi gì.

Đông-phương-bạch nổi giận mà rằng :

— Ái Lão huyện-quan này to gan thật, dám khinh-nhờn với ta !

Nói xong, liền sai người đem cờ lệnh-tiễn phi ngựa đi đòi quan-huyện *Tiên-đường*. Thừa-sai - nhân vâng lệnh, phi ngựa đi ngay. Khi tới huyện *Tiên-đường*, thừa-sai-nhân quát to lên mà rằng :

— Có lệnh của Đô-đường đại-nhân hỏa-tốc đòi quan huyện *Tiên-đường* lên ứng hậu !

Tôn tri-huyện cứ nghiễm-nhiên như thường, không hề bối-rối, hiện đã giết sẵn cái ấn ở trong mình, tức khắc lên kiệu theo thừa-sai-nhân tới dinh quan Đô-đường để ứng hậu. *Tôn* tri-huyện bước vào, trông thấy *Đông-phương-bạch* ngồi ở công-đường, nét mặt hầm hầm, có ý trúc giận.

Tôn tri-huyện khúm-núm thi-lễ ở trước sân, rồi đứng ra một bên mà bẩm rằng :

— Dám bẩm đại-nhân ! ty-chức đã vâng lệnh đại-nhân lên đây để ứng hậu.

Đông-phương-bạch sầm nét mặt mà phán rằng :

— Việc ấn mang ở *Hoa* tướng-phủ hôm trước, bản-chức đã thẩm định rõ-ràng, giao cho quan huyện đem về kết-án đệ bẩm, cớ sao đã mấy ngày nay mà chưa làm xong ? Việc quan tri-trễ quá lắm !

Tôn tri-huyện bẩm rằng :

— Chẳng hay đại-nhân truyền cho ty-chức kết nghĩ thế nào ?

Đông-phương-bạch nói :

— Bản-chức đã phê rõ rằng *Phùng-hức* định đến sau thu này thì xử-quyết, chẳng lẽ quan huyện còn chưa trông thấy hay sao !

Tôn tri-huyện bẩm rằng :

— Nếu kết nghĩ như thế thì chúng tôi e trong bộ tất phải phê bác. Vì rằng nhân-mệnh là một việc hệ trọng. Đã chưa đủ chứng-cớ, lại không bắt được hung-khí, cớ sao đem buộc tử-tội cho người ta. Việc ấy chúng tôi không dám vâng mệnh.

Đông-phương-bạch nổi giận mà rằng :

— Cứ lời quan huyện nói thì hình như bản-chức đây bắt tội *Phùng-hức* là oan, cho nên quan huyện không dám kết-nghĩ. Quan huyện sợ trong bộ phê bác, chẳng lẽ quan huyện không phải là ty-thuộc của bản-chức hay sao ! Không khéo vì việc người khác mà đường vinh-liển của quan huyện, nhiều nỗi ngăn trở. Ta chỉ tiếc thay cho cái công khó-nhọc của quan huyện thuở trước nung kinh nấu sử trong 10 năm trời !

Tôn chi-huyện bẩm rằng :

— Chúng tôi đã được biết rằng nếu không tuân lời đại-nhân thì sẽ bị tham cách. Nhưng chẳng thà chịu tham cách, chứ không bao giờ chúng tôi dám làm những việc man-muội vô-lương-tâm như thế !

Đông-phương-bạch đập bàn mà quát mắng rằng :

— Ái ! nhà-ngươi cậy về cái gì mà dám chống-cãi với ta ! Chẳng lẽ ta đây lại không có thể cách nổi nhà-ngươi hay sao !

Tôn tri-huyện lại bẩm rằng :

— Đại-nhân hãy nguôi cơn giận, hạ-tất nóng-nảy cho thêm nhọc lòng. Ngày nay ty-chức xin nộp trả ấn mà về vậy.

Tôn tri-huyện nói xong, liền khúm-núm tay cầm cái ấn để đến trước án mà bẩm rằng :

— Cúi xin đại-nhân thu-nhận cho.

Đông-phương-bạch nói :

— Ta không ngờ nhà-ngươi lại to gan, dám càn-dỡ đến như thế ! Thôi, nhà-ngươi lui ra, ấn này để ta giao cho người khác. Công-b nh như quan phụ mẫu họ *Tôn* ta mà bị bãi chức thì chúng ta há nên ngồi nhìn, vậy tôi thì chúng ta nên ngồi nhìn, vậy tôi phải mời các ngài tớ đây, cùng nhau thương-ngị xem nên xử-trí thế nào, để giữ gìn quốc-pháp và duy-trì phong-hóa vậy.

Các vị sinh-viên nghe nói, đều nhao-nhao lên mà rằng :

— Sao lại có những việc càn-dỡ đến như thế ! Còn pháp-luật nào ! Còn phong-hóa nào ! Chúng ta đây nên kéo nhau đến cửa đình quan Đô-đường, đệ đàng một bản công-trình, xin lưu *Tôn* tri-huyện và xin tha cho *Phùng-hức*, chẳng hay tiên-sinh tính thế nào ? Chúng tôi kiến-thức hẹp-hòi, thiển nghĩ như thế, xin tiên-sinh định hộ mà mau mau thi-hành ngay, kẻo không kịp việc.

Mọi người đồng-thanh mà rằng :

Cùng trong thanh-khí nhẽ-hằng, một người bị ức hiếp oan khổ như thế, chúng ta há nên ngồi nhìn.

Chu-huy nói :

— Các ngài chớ làm huyện náo, hãy cứ thảo một bản công-trình, để lão-phu đẩy xin đứng đầu.

Các vị sinh-viên tức khắc cùng nhau thảo một bản công-trình, ai nấy đều ký rõ họ tên, rồi kéo nhau đến cửa đình quan Đô-đường để kêu vẻ việc ấy.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

HẢI-NINH (Moncay)

Gắn Thuộc-địa bội-tinh. — Hôm làm lễ kỷ niệm bà Jeanne d'Arc, trong khi điểm binh, quan thủ hiến bản-tỉnh có gắn thuộc-địa bội-tinh cho quan chánh Moncay Phạm khắc-Khánh và ông Ha-Sửu phán-sự tòa sứ Hải-ninh vì đã có công trong khi giặc Khách dấy loạn đồn Bắc-phong-sinh hồi tháng avril 1922. Hai ngài được như vậy thực là đích đáng, quan châu Khánh ở Moncay là nơi biên-cương, giặc Khách thường hay quấy nhiều đã năm sáu năm giới, lập được nhiều công-trạng và quan trên thường ngợi khen là người có can đảm. Còn ông phán Ha-Sửu, trong ba năm làm việc ở phòng quan thủ-hiến bản tỉnh, ngài tin dùng, giao cho coi nhiều việc trọng-yếu và việc tuần-phòng biên-giới. Những khi giặc Khách quấy nhiều các nơi, ông đã tỏ ra tận tâm với nhà nước, lắm khi ông cùng quan thủ-hiến làm việc suốt đêm ngày không quản chi khó nhọc. Trong trận Bắc-phong-sinh, ông có theo quan thủ-hiến bản-tỉnh đi giẹp giặc, nay ông được thưởng huy-chương thuộc-địa bội-tinh như vậy, thực là đích đáng.

Xin có mấy lời mừng hai ngài.

L. Đ. lai cảo.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Hợp đại Hội-đồng hội Ca-nhạc — Nhân điều-lệ của hội Ca-nhạc mới được quan Khâm-sứ duyệt-y, vậy đến ngày chủ-nhật 18 tháng 5 tây này tức là ngày 15 tháng 4 ta, đúng 4 giờ chiều có họp đại Hội-đồng tại rạp hát Cửa-hậu.

Xin mời các quan viên hội đến cho đông đủ, để bàn các vấn-đề sau này:

1. Tờ trình về các việc đã làm trong mấy lúc nay,
2. Tờ trình về lý tài của hội,
3. Đọc điều-lệ của hội,
4. Bầu tòa trị-sự nhất định,
5. Bàn về việc lễ kỷ-niệm của hội,
6. Bàn về cuộc nghênh-tiếp quan Sứ mới,
7. Bàn về nhà hội quán của hội,
8. Các việc linh tinh.

Hội sẽ mời quan Lục-lộ Sarandy đến chủ tọa hội-đồng và sẽ có các cuộc vui như ta: đọc truyện tây và nếu có kịp thì sẽ có cuộc diễn thử một bản tuồng Cải-lương theo lối Saigon sẽ có đàn tàu và đàn ta hòa rất vui.

Nay kính mời

Ca-nhạc hội trị-sự hội-viên

QUẢNG-BÌNH

Quân đi lừa. Độ này trong thành-phố lại xuất-hiện ra một bọn đi lừa, thỉnh thoảng bọn ấy cứ đem đồ nữ trang bằng vàng đi cầm, những đồ đó chúng làm giả khéo lắm, người không tinh mắt có lúc phải nhầm.

Chúng nói cũng khéo, khi thì chúng nói người ta thua bạc tháng tiền tiêu, cầm tạm mươi lăm bữa, đến cuối tháng lĩnh lương thì chuộc ngay không để lâu; khi thì chúng nói người ta lỡ chưa lĩnh được măng-đa (mandat), không đủ tiền giả cho phu, nên cầm tạm ít ngày để cho khỏi trễ công việc.

Ấy chúng lựa-lời nói lắm câu thích thời như thế, nghe cũng thuận tai, không khéo cũng có người nhầm

QUẢNG-TRỊ

Cái nạn ô-tô. Hôm 3 Mai mới rồi, ông Thương-chánh Chợ-sải đi ô-tô lên tỉnh. Trên xe cả thảy 3 người, ông Thương-chánh, thầy đội Đoan và người tài-xế; ông tự cầm lấy máy, đi được một đỗi đường khá dài đã gần đến tỉnh, chẳng biết thế nào mà xe đâm ngay vào cột cây bàng, ông ấy bị cái bánh lái đánh vào ngực, vết thương nặng quá; cứ như lời thầy thuốc nói thì là gan bị dập, đã vào nhà thương Huế, chưa biết có qua khỏi được không.

Còn người tài-xế bị gẫy hàm, thầy đội Đoan bị gẫy tay.

Ghé gớm thay cái nạn ô-tô ấy, một người thì tính mệnh chưa biết thế nào, còn hai người thì bị tàn tật.

Hỏa tai. — Ở làng Sa-lung, mới rồi xảy ra một trận hỏa-tai lớn, tổn mất nhiều lắm; nguyên ở đấy hiện đương làm một cái nhà ga to, vật liệu chở đến nhiều lắm, phải làm một cái nhà tranh rộ lớn mới đủ chứa được.

Không biết vì sự nấu thổi bất cẩn hễ nào, mà lửa phát hồi 2 giờ đêm, lúc bấy giờ đương lúc dạ-thâm nhân-tĩnh, ba bên bốn bề một cảnh thanh vắng, mọi người đều đương an-giấc cả, Vì vậy cho nên không mấy ai cấp cứu kịp, ngọn lửa mặc sức chạy lan ra, chỉ trong giây lát mà đã hóa ra đống tro tàn.

Những vật hạng trong nhà này, cả thảy 60 thùng xi-măng, 2 cái xe đọc mã và vô số những sắn gỗ kể ra tổn hại có hơn nghìn rưỡi bạc.

Cái nhà này là của sở thầu-khoán G. Leroy.

Một con rắn lạ. — Mới rồi ở làng Kinh-môn thuộc phủ Vĩnh-linh, một người nông dân có đánh chết được một con rắn lạ, toàn thân một sắc tía cả, to bằng cổ chân người lớn, dài ba thước tây.

Chứng đau xương,
Chứng mạch máu sưng,
Chứng đau mạch máu tụ lại,
Các chứng đau quả tim.

Mụn sưng ở mạch máu lâu đã 8 năm mà dùng thuốc này trong 1 tháng là khỏi.

NHỮNG LÚC TRỞ VỀ GIÀ thì thường thấy sưng đầu gối, khó bước, hay chóng mặt, nhức đầu, đau lưng, ù tai, miệt mỏi buồn khó ở; còn về phần đàn-bà thì kinh-cầu-giang không đều mà lại có khi ra nhiều quá thì lại càng phải dùng thuốc này. Những lúc này nên dùng thứ thuốc:

Dépuratif Richelet

mà các danh sư ở hoàn-cầu đều chứng nhận rằng hay. Dùng nó thì cả bao nhiêu kinh nghiệt lại đều, không có làm đau đớn gì cả. Thuốc này lại rất hiệu trong khi chữa các chứng đau xương, tụ máu ở các huyệt quản và các chứng ở người da như là tắc bao mạn con, nỗi mẩn làm cho người nào mắc phải thì ngứa khó chịu lắm;

Thuốc này bán ở các hàng thuốc tốt.

Vẽ giá

CACHETS
du Dr Faivre

Thứ thuốc này để trong ống, giữ được lâu không bỏng, các nhà dùng trí-não nhiều, mà phải bệnh đau gân cốt nên dùng.

Đàn bà đau gân cốt cũng nên dùng.

Thuốc này có tiếng đã lâu.

Trị bệnh đau gân, nhức đầu, đau xương rất tốt.

Uống luôn mấy ngày, mỗi ngày 2 hay 3 viên.

Bán tại:

Nhà Ba-Chuông
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM »
Hà-nội, ở phố hàng Trống.
Chủ-nhật, thứ năm các cụng có

Hémostyl Rousset

Những buổi giới mới nóng bức này, người ta hay sinh ra bệnh xấu máu, cùng nhiều chứng ở dây mà ra nữa.

Thuốc Hémostyl Rousset có máu ngựa tươi, lấy trong lúc ngựa đương sức mạnh khỏe.

Mỗi ngày uống một ống thuốc với một cốc nước, thực là một vị thuốc bổ rất khỏe. Những người phải đau nặng mới khỏi, uống thuốc này tốt lắm.

Bán ở:

Nhà Ba-Chuông
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bình điều-dưỡng

KHÔNG CON

Vậy là còn-bà KHÓ CHIỀU THAY thì chữa bằng thuốc NGỌC-KHÊ. Thuốc này tiện dùng, [illegible]

Pilules Dehaut

Ở xứ này người ta hay táo lắm, mà táo thì hay sinh ra bệnh; như là: đầu, đầy bụng, ăn không ngon miệng và có khi lại sinh ra sốt nóng.

Buổi sáng nên uống một viên thuốc này, thì sự ỉa rất thuốc nhuận tràng rất tốt.

Bán ở:

Nhà Ba-Chuông
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Trung-liên, Hanoi

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị tinh hảo không có pha chế nhiều môn
Mỗi hoàn 0,50 cr (nông từ 3 đến 6 hoàn trong 24 giờ)
THUỐC PHÁP — Trừ tại: 6, Rue de Pas-de-la-Mule, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LÀM
Cũng có bán tại: Pharm. Ed. CHASSAGNE, Pharm. Bigliony, L. BOURGUIGNON, Pharm., và các hiệu bào-chế khác.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(HIỆU GÓ-ĐA CŨ)

RUE PAUL BERT, HANOI

Đèn cột thấp dầu tây; cột bằng marbroïd; chân vuông ních-kến có sa-pi-tô; cái bèch 14 m/m.

50 fr. 00

Adr. Tel.: MAGAREUNIS — TELEPHONE N° 120 — BOITE POSTALE N° 20

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cần-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ thực rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh nhịp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

PHẨM,

một vật gì ai ai cũng lạc-dụng, chắc hẳn là có giá-trị.

NHƯ,

chè **NINH-THÁI**

của bản-hiệu cũng nhiều Ngài chiếu-cố, vì nó là thứ chè ngon hơn cả, nên các Cụ tín-dụng cho đã lâu nay.

2109

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Bệnh bạc màu, hèm sức, yếu đuối, đau là những bệnh người ta thường hay mắc phải, vì làm ăng quá mệt lo nghĩ nhiều. Nó làm cho sức lực của ta suy đi mà anémie chân tay ta lấy cũng lại còn gầy đi nữa. Vậy ta cần phải bổ ngay cho cơ-thể ta. Muốn bổ phải dùng thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai). Thuốc này rất bổ và không khỏi sau khi mới khỏi bệnh gì ốm, bệnh sốt rét, những bệnh lâu năm.

Thuốc này làm cho cơ-thể lành mạnh lại như thường và lọc cho huyết được trong trẻo. Phàm kẻ sau khi ở cữ mà dùng thuốc này thì cũng tốt lắm, bổ hết cả mọi đường hay sức khỏe.

Vậy các ông bác-sĩ đâu hãy thuốc này là một thứ thuốc rất tốt đã chữa khỏi kể ra hàng nghìn hàng vạn người.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2058

ÊNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酶補

J. BLANC (*dược sĩ hạng nhất bào-chế*)
Ông L. BLANC (*người nối-nghiệp*)
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每日食前服一次

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2099

MỚI SANG NHIỀU

Chục xe — Nam hoa — Vòng hành
Vải cà-cuống lợp mui — Cao-xu bơm và Cao-xu đặc, vân vân...

Hỏi giá tại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

2060

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHÚ & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây người : 30$00
Hạng nhì ta hay đi : 20$00
Trẻ con lớn 5 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

LỜI RẶN — Phải hỏi chỗ ngồi trước 24 giờ.
Có xe riêng để chở thứ riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên định giờ trước 2 ngày.
Đến đi ngày nào mua vé luôn đi luôn về.

Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Chủ-nhật đúng 6 giờ sáng, chạy lên Napé ngay. Sáng hôm sau đúng 6 giờ cũng Napé chạy lên Thakhek vào, hôm thứ thấy lên Vientiane.

Ở Thakhek đi. — Thứ sáng thứ ba chủ-nhật thấy ở Vientiane xuống Thakhek tới xe auto mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh, hành khách về có thể ra Hanoi đi chuyến tàu hỏa 2 giờ chiều hôm đó thay vì thì đến cũng được.

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn